



DET ØKOLOGISKE RÅD  
FREMTIDENS MILJØ SKABES I DAG

Miljø- og Planlægningsudvalget  
L 55 - Bilag 16  
Offentligt

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg  
Folketinget  
Christiansborg  
1218 København K

5. december 2006.

#### Vedr.: Forslag til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Det Økologiske Råd har modtaget miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 88 af L 55 stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg og har følgende bemærkninger:

Det Økologiske Råd konstaterer:

- at der er tale om falsk varebetegnelse, når miljøministeren anpriser lovforslaget for at reducere ammoniaktabet med 15% i forhold til bedste staldsystem, når det i virkeligheden tillader et ammoniaktab, der ligger op til 26% over det bedste staldsystem i dag.
- at lovforslaget er i modstrid med sig selv, da det på den ene side har til formål at sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrproduktionen og på den anden side stiller så slappe krav til reduktion af ammoniaktabet, at det i de fleste tilfælde slet ikke vil blive nødvendigt for landmanden at anvende hverken det bedste staldsystem, gylleforsuring eller kemisk fjernelse af ammoniakken fra ventilationsskorstenene.
- at den kvælstoffølsomme natur ikke vil få det væsentligt bedre i de kommende år, men fortsat modtage en kvælstofmængde, der ligger langt over dens tålegrænse, fordi der ikke stilles et generelt krav om anvendelse af de bedste teknikker (BAT) og om anvendelse af de mest effektive og avancerede teknologier inden for bufferzonerne til minimering af ammoniaktabet.

Det Økologiske Råd kommentarer til miljøministerens besvarelse er uddybet i det følgende.

#### Ad 1: Der benyttes forældede bedste stald- og lagersystemer som reference.

Det Økologiske Råd antager ikke fejlagtigt, at landmanden kan lægge de nyeste normtal til grund, men vi går ud fra, at når der i lovforslaget står, at ammoniakudslippet generelt skal reduceres med 15% i forhold til det bedste staldsystem for alle husdyrtyper, så menes der det bedste staldsystem.

Det bedste staldsystem er defineret således i forslaget til bekendtgørelse: "Ved bedste stald- og lagersystem forstås det tidssvarende stald- og lagersystem, som har den laveste ammoniakemission." Og det tidssvarende staldsystem, som har det laveste ammoniaktab er det, som amterne anvender i deres afgørelser i dag, og ikke et "forældet" staldsystem fra 2005, der har et 24-32% højere ammoniaktab.



På den baggrund er det falsk varebetegnelse, når miljøministeren fastholder, at reduktionen ikke skal ske i forhold til det tidssvarende staldsystem, der her i 2006 har den laveste ammoniakemission, men i forhold til et "forældet" staldsystem fra 2005, der har en ammoniaktab, der er 24-32% højere end det bedste staldsystem her i 2006.

Fakta er således, at der ikke kræves en reduktion af ammoniaktabet på 15% i 2007 i forhold til det bedste staldsystem i dag, men tværtimod tillades et ammoniaktab, der er op til 26% højere, end det bedste staldsystem i dag nemlig 0,063 kg N/smågris mod 0,050 kg N/smågris ved bedste staldsystem i dag.

Det Økologiske Råd finder bemærkelsesværdigt, at der sker en udvanding af begrebet bedste staldsystem fra lovforslaget til bekendtgørelsen og videre til vejledningen. I lovforslaget står, at reduktionskravet stilles i forhold til bedste staldsystem. I bekendtgørelsen står, at reduktionskravet stilles i forhold til "bedste" staldsystem og i vejledningen står, at reduktionskravet stilles i forhold til et fastlagt referencesystem.

Hvis en landmand fravælger det bedste staldsystem, fordi det kan være forbundet med større krav til rengøring, er han frit stillet til at anvende andre virkemidler for at reducere ammoniaktabt f.eks. gylleforsuring eller rensning af ventilationsluften, så det er ikke noget argument imod at kræve, at det i dag bedste staldsystem skal anvendes som reference.

#### **Ad 2: Uambitiøse mål for reduktion af ammoniaktabet**

Påstanden om at mere effektiv fodring kan risikere at medføre en nedgang i husdyrproduktionen og få store økonomiske konsekvenser er ikke korrekt. I forarbejderne til VMP III blev det anført, at effektiv fodring ikke havde økonomiske konsekvenser for landbruget.

I VMP-planens "Notat om muligheder for at reducere husdyrgødningens indhold af kvælstof via fodringen." står: "Produktionsforsøg med slagtesvin har vist, at en reduktion i foderets proteinindhold på knap 5% ved tilsætning af frie aminosyrer resulterede i en forbedring af foderudnyttelsen på knap 5%, hvilket overført til produktionsgennemsnittet resulterer i en samlet reduktion i kvælstofudskillelsen på ca. 16%. Det vurderes at ændringer i foderets sammensætning foretaget med henblik på at reducere kvælstofudskillelsen ikke har negative virkninger på dyrenes velfærd. Snarere tværtimod, idet tiltaget sigter mod at reducere foderets indhold af kvælstof og samtidig forbedre proteinets kvalitet, således at indholdet af aminosyrer er i bedre overensstemmelse med dyrets behov."

Hvis landmanden ikke ønsker at anvende en mere effektiv fodring, kan han i stedet anvende forsuring eller rensning af ventilationsluften, som kan fjerne over 50% af ammoniakken. Det er derfor meget uambitiøst at stille krav om kun 15% reduktion i forhold til et "forældet" staldsystem, når der kan opnås væsentligt større ammoniakreduktion ved blot at anvende det bedste staldsystem.

Det er ukorrekt, når der i svaret står, at der ingen merbelastning må være i bufferzone I og II, idet lovforslaget tillader en merbelastning i bufferzone II.

Det fremgår af lovforslaget, at målet med kravene ikke er at minimere den i forvejen alt for høje ammoniakbelastning af den kvælstoffølsomme natur, men kun at forhindre at den stiger yderligere.



Det anføres endvidere, at der i en række tilfælde og specielt i bufferzonerne vil skulle stilles krav til ammoniaktabet, hvor en indsats vedrørende fodring ikke vil være tilstrækkelig, men det gøres der jo allerede i dag, så det er ikke noget fremskridt.

Det Økologiske Råd må således konkludere, at miljøministeren er enig med os i, at lovforslagets indsats vedrørende fodring vil være tilstrækkelig i de fleste tilfælde, så der i de fleste tilfælde slet ikke bliver behov for de BAT-godkendte forsørings- og rensningsteknologier, som kan reducere ammoniaktabet med 50-95%, og dermed markant nedsætte kvælstofbelastningen af de kvælstoffølsomme naturområder.

### **Ad 3: Lovforslaget er i modstrid med sig selv.**

Det fremføres, at det ikke er korrekt, når Det Økologiske Råd hævder, at BAT-krav skal stilles med udgangspunkt i, hvad der er muligt uden hensyn til proportionalitetsprincippet, herunder en afvejning af de økonomiske konsekvenser ved BAT-relaterede vilkår.

Det fremgår af udkastet til vejledningen om godkendelse m.v. af husdyrbrug side 90: "Et husdyrbrug kan principielt ikke undskylde sig med, at en given teknologi er for dyr, idet der allerede er taget hensyn til økonomien ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik i det pågældende BREF-dokument eller BAT-byggeblad."

I BREF-dokumenterne og BAT-byggebladene er der således taget hensyn til proportionalitetsprincippet, så hvis der skal opføres en ny svinefarm på 250 DE, så skal den reducere ammoniaktabet med 50-70% svarende til niveauet i de godkendte BAT-byggeblade, der er relateret til denne bedriftsstørrelse.

Hvis der er tale om en udvidelse f.eks. på 50 DE fra 150 DE til 200 DE, så skal der stilles krav om reduktion af ammoniaktabet på et niveau, der svarer til de BAT-byggeblade, der passer til en sådan udvidelse, men der skal samtidig også stilles krav om anvendelse af BAT i den eksisterende produktion, og her kan f.eks. stilles krav om anvendelse af rensning af ventilationsafkast eller forsuring af gyllen, så der også her kan opnås en reduktion af ammoniaktabet på 50-70%.

IPPC-direktivet kræver i artikel 3, at de kompetente myndigheder skal sikre, at der træffes alle de nødvendige forebyggende foranstaltninger mod forurening, navnlig ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at der ikke forårsages nogen væsentlig forurening. Dette krav er ikke opfyldt med lovforslagets uambitiøse krav.

Det Økologiske Råd fastholder således, at lovforslaget ikke opfylder kravene i IPPC-direktivet, og at det er i modstrid med sig selv, da det på den ene side vil sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug og på den anden side stiller så slappe krav, at de kan opfyldes på langt de fleste landbrug, uden at husdyrbrugene behøver at bruge den bedste tilgængelige teknik hverken med hensyn til gylleforsuring eller kemisk fjernelse af ammoniak fra ventilationsskorstenene, men blot ved at optimere fodringen.

### **Ad 4: Den værdifulde natur inden for bufferzonerne sikres ikke med lovforslaget.**

Det er slet ikke tilstrækkeligt for den kvælstoffølsomme natur, at baggrundsbelastningen vil falde i de kommende år. Der er behov for en meget kraftigere reduktion i kvælstofbelastningen af den kvælstoffølsomme natur, fordi kvælstofbelastningen generelt ligger 2-3 højere end dens tålegrænse på 5-10 kg N/ha/år. Men selv om kvælstofbelastningen ikke kan bringes ned under tålegrænsen, så



er det vigtigt, at den bringes så tæt på tålegrænsen som muligt. For jo hurtigere kvælstofbelastningen kommer ned under eller så tæt som muligt på tålegrænsen desto mindre skades naturen, og desto bedre er mulighederne for, at naturtypen kan bevares på lang sigt.

Der bør derfor stilles endnu skrappe krav end benyttelse af BAT i bufferzonerne dvs. en ammoniakreduktion på op til 95% fra ventilationsskorstenene på svinestalde.

Det er således ikke nogen undskyldning for ikke at stille skrappe krav, at disse ikke vil kunne bringe belastningen ned under tålegrænsen.

**Ad 5: Kravene til reduktion af ammoniaktab kan omgås.**

Lovforslaget indebærer, at kravet om reduktion af ammoniaktabet med 15% i forhold til bedste staldsystem alene gælder udvidelsen, og at det kan opfyldes i den eksisterende produktion, så landmanden helt kan slippe for at etablere ammoniakreducerende tiltag i forbindelse med udvidelsen, hvis man allerede har reduceret ammoniaktabet ved f.eks. ved en mere effektiv fodring.

Den landmand, der har optimeret fodringen, bliver jo ikke straffet, hvis reduktionskravet skal opfyldes for udvidelsen alene, men stilles på dette punkt lige med den landmand, der ikke har optimeret fodringen. Men når der i forbindelse med miljøgodkendelsen stilles krav om anvendelse af BAT i hele produktionen, slipper den landmand, der allerede har optimeret fodringen jo med mindre krav, end den landmand, der ikke har gjort det.

Det Økologiske Råd mener derfor, at reduktionskravet for ammoniaktab ved udvidelser skal opfyldes fuldt ud i de nye stalde, og at der herudover generelt skal stilles krav om anvendelse af BAT i såvel nye som gamle stalde, så det sikres, at alle udvidelser af produktionen fører til anvendelse af BAT-teknologier, der kan reducere ammoniaktabet til gavn for naturen.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Hans Nielsen'.

Hans Nielsen

Enslydende brev er sendt til miljøminister Connie Hedegaard.